

[Christmas Møller.]

Hensyn til de betydelige Krav om Kapital, som den stigende Erhvervsvirksomhed stiller, maatte holde Skridt med den forøgede Produktion.“

Og i Regeringsbladet „Politiken“s ledende økonomiske Artikel hed det den 1. Januar 1930,

„at Danmark staar vel rustet til at gaa et nyt Opgangsaar i Møde“,

og at vi ikke staar overfor nogen økonomisk Katastrofe. Jeg tager ikke fejl, naar jeg siger, at hvis et Blad vilde gøre sig den Ulejlighed, og det kunde jo oven i Købet være overordentlig interessant at henvende sig til den samme Række af ledende Mænd i Erhvervslivet og stille dem de samme Spørgsmaal angaaende Danmarks økonomiske Fremtid, som blev stillet ved Aarskiftet, vilde Billedet ikke blive saa lyst tegnet, som det blev det for 3—4 Maaneder siden, saa vilde det tværtimod blive tegnet med mørkere Farver, betydeligt mørkere Farver endda.

Hvad var nu Aarsagen til, at man fra saa mange Sider tegnede et saa lyst Billede, som man gjorde? Ja, for de to nuværende Regeringspartiers Vedkommende havde man en overordentlig Interesse i det. Der er jo ikke den fjerneste Tvivl om, at Regeringspartiernes Samarbejde er bygget op paa Troen paa, at een Kendsgerning kunde holde, nemlig at de økonomiske Forhold vilde være taaleligt gode her i Landet. Man troede det i 1929, man haabede fortsat paa økonomisk gode Forhold, og det er da ogsaa klart, at de store Vanskeligheder for den nuværende Regering først kommer, i det Øjeblik Forholdene paa det økonomiske Omraade volder Vanskelighed. Vi saa, om jeg saa maa sige, en lille Krusning, en lille Bølge, da Sukkerspørgsmaalet var for; den blev hurtigt dæmpet, saaledes som sligt jo nu en Gang maa ske, men at der kan komme store Vanskeligheder, dersom de økonomiske Forhold tegner sig mørkt for vort Lands Fremtid, kan der ingen Tvivl være om.

Endvidere var Forholdet det, at man fra alle Sider kunde gøre 1929 godt op. Man kunde gøre Danmarks økonomiske Status tilfredsstillende op, man kunde stille det saaledes op, at vi havde pr. 31. December 1929 en Nationalformue paa godt 20 Milliarder Kroner, større end Pristallets eller Guldets Fald og Genforeningen med Sønderjylland i og for sig betinget, og i 1914 havde vi en Nationalformue paa 10 Milliarder Kroner. Og ser vi paa Gælden til Udlandet,

var denne i 1914 ca. 1 000 Mill. Kr., d. v. s. 10 pCt. af Danmarks Nationalformue, mens den i 1929 var ca. 900 Mill. Kr., kun mellem 4 og 5 pCt. af Nationalformuen. Vi havde just set en Produktion i Landets Hovederhverv, Landbruget, mægtigere og større end nogen Sinde; over 1 200 Mill. Kr. havde vi solgt for af Landbrugsprodukter, og kun for ca. 300 Mill. Kr. Raavarer, om jeg saa maa sige, havde det været nødvendigt at føre hjem for at skabe denne mægtige Produktion. Vi havde optimistiske Udtalelser fra Handelen og Skibsfarten, og vi havde i Industrien haft en Eksport større end nogen Sinde. Det er derfor naturligt, forklarligt i hvert Fald, at Stillingen ved Aarskiftet formede sig saaledes, at den Optimisme, som mange gerne vilde være besjælet af, fandt Raaderum i Udtalelserne.

Men jeg tror, man har Lov til at sige, at vilde man spørge de samme i Dag, vilde Udtalelserne blive anderledes. De vilde blive anderledes, og efter min Opfattelse har man Grund til at se paa Danmarks økonomiske Fremtid med mørke Anelser, af tre Grunde: For det første paa Grund af de Prisfald, som vi har set i Amerika, og som paa visse Varers Omraade har været inde over vort Lands Grænser, saaledes at store Standardvarer, saaledes Korn, har været nede i Priser under, hvad de var i 1914, og det hævdes jo fra alle Sider indenfor Landbruget, at Smørret med den Pris, det har i Dag, er en Underskudsforretning, ligesom det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal stærkt fremhævede, at Svineproduktionen i Øjeblikket bærer det hele. Men det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal var ej heller blind for den Betragtning, som ogsaa er fremsat fra mange Sider indenfor vore Rækker, at man i alt Fald kunde frygte, at den overmaade gode Rentabilitet, der var for denne Produktion, ikke kunde holde sig i det lange Løb. Men i det Øjeblik vi kommer ind i en ny Prisfaldsperiode, som ikke faa Ting kunde tyde paa, er det jo klart, hvilke overmaade store økonomiske Vanskeligheder vort Land vilde faa, ikke blot Landets Hovederhverv, Landbruget, men mange andre Erhverv. For en enkelt Branches Vedkommende, Kornbranchen, er Forholdet i Virkeligheden det, at der har hersket den rene Krisetilstand i længere Tid.

Den anden Aarsag til, at man maa se Fremtiden i Møde med mørkt Syn, er efter vor Opfattelse den Toldpolitik og Handelspolitik, de andre Lande fører. Vi ved jo, at der har været holdt den omtalte Toldvaabenhvilekonference; men dens Resultat